

بررسی فقهی و حقوقی تغییر جنسیت

(در روابط زوجین با تأکید بر مصادیق خاص)

تألیف:

نجمه سادات حسینی

نویسنده: حسینیه احمدزاده، ۱۳۸۳
 بررسی فقهی و حقوقی تغییر جنسیت (در روابط زوجین با تأکید بر مصادیق خاص) تألیف احمدزاده حسینیه
 قدر امتداد حکمت، ۱۳۹۹
 ۹۷۸-622-97351-8-3
 اینها
 تغییر جنسیت (۲۹)
 Sex change (Islamic law)
 تغییر جنسیت
 Sex change
 تغییر جنسیت -- قوانین و مقررات -- ایران
 Sex change -- Law and legislation -- Iran
 زناکوبی -- قوانین و مقررات -- ایران
 Marriage law -- Iran
 حقوق جزا -- ایران
 Criminal law -- Iran
 BP ۹۹
 ۹۹ ۳ ۹
 ۵۴۰۹۳۳
 اینها

سرشناسه
 عنوان و شاه پندآور
 مشخصات شکل
 مشخصات ظاهری
 شابک
 وضعیت فهرست نویسی
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 رده نشر کشور
 رده نشر سوئی
 شماره کتابشناسی ملی
 وضعیت رکورد

بررسی فقهی و حقوقی تغییر جنسیت
(در روابط زوجین با تأکید بر مصادیق خاص)

مولف: مجله سادات حسینیه
 ناشر: امتداد حکمت
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۳۵۱-۸-۳
 چاپخانه: مبین
 سال انتشار: ۱۳۹۹
 نوبت چاپ: اول
 تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
 صفحه آرایه: هانیه پورنهی
 قیمت: ۶۰۰۰۰ تومان

تمامی حقوق این اثر برای مولف محفوظ می‌باشد.

شماره تماس مرکز بخش: ۰۹۹۲۸۲۷۱۱۰۵

فهرست مطالب

پیشگفتار ۱۳

مقدمه: ۱۷

فصل اول: کلیات و مفاهیم

۱-۱. واژه‌شناسی و تعریف لغوی تغییر جنسیت ۲۳

۱-۱-۱. معنای تغییر ۲۳

۱-۱-۲. مفهوم شناسی جنسیت ۲۵

۱-۱-۳. هویت جنسی ۲۹

۱-۱-۴. تغییر جنسیت در لغت ۳۱

۲-۱. واژه‌شناسی و تعریف اصطلاحی تغییر جنسیت ۳۲

۱-۲-۱. مفهوم پزشکی تغییر جنسیت ۳۲

۲-۲-۱. مفهوم حقوقی تغییر جنسیت ۳۴

۲-۳-۱. مفهوم فقهی تغییر جنسیت ۳۵

۳-۱. پیشینه تاریخی تغییر جنسیت ۴۱

۴-۱. تحلیل موضوع و صور مختلف آن ۴۳

۴-۱-۱. روان‌دگرجنسی ۴۴

- ۴۵..... ۱-۴-۲. خنثی
- ۴۶..... ۱-۴-۲. ۱. خنثی ظاهر
- ۴۷..... ۱-۴-۲. ۲. خنثی مشکل
- ۴۸..... ۱-۴-۳. ممسوح
- ۴۸..... ۱-۵. وضعیت قانونی تغییر جنسیت در کشورهای مختلف
- ۵۰..... ۱-۶. مشروعیت تغییر جنسیت
- ۵۱..... ۱-۶-۱. نظریه ممنوعیت تغییر جنسیت
- ۵۲..... ۱-۶-۲. نظریه جواز تغییر جنسیت
- ۵۳..... ۱-۶-۳. نظریه مشروعیت مشروط
- ۵۳..... جمع بندی و نتیجه گیری فصل اول:

فصل دوم: تأثیر تغییر جنسیت بر ازدواج و روابط زوجین

- ۵۵..... تأثیر تغییر جنسیت بر ازدواج و روابط زوجین
- ۵۶..... ۲-۱. بقا یا عدم بقای ازدواج پس از تغییر جنسیت
- ۵۷..... ۲-۱-۱. لزوم اختلاف جنس در ازدواج
- ۶۰..... ۲-۱-۲. بقا یا عدم بقای ازدواج، در تغییر جنسیت مرد یا زن به جنس مخالف
- ۶۲..... ۲-۱-۲. ۱-۲-۱. بقا یا عدم بقای ازدواج در تغییر جنسیت مرد (شوهر) به زن

- ۶۳..... ۱- ۲- ۲- بقا یا عدم بقای ازدواج در تغییر جنسیت زن (زوجه) به مرد
- ۶۳..... ۱- ۲- ۳- تغییر جنسیت زوجین به صورت غیرهمزمان (غیرمقارنین)
- ۶۴..... ۱- ۲- ۴- تغییر جنسیت زوجین به صورت همزمان (مقارن)
- ۶۹..... ۱- ۲- ۵- بقا یا عدم بقای ازدواج، پس از تغییر جنسیت خنثای مشکل
- ۷۰..... ۱- ۲- ۶- بقا یا عدم بقای ازدواج پس از تغییر جنسیت خنثای غیرمشکل
- ۷۲..... ۱- ۳- بقا یا عدم بقای ازدواج، پس از تغییر جنسیت مرد یا زن به خنثی
- ۷۴..... ۱- ۴- دیدگاه فقیهان اسلامی درباره تأثیر تغییر جنسیت زن و شوهر بر ازدواج
- ۷۹..... ۲- ۲- تأثیر تغییر جنسیت بر ازدواج
- ۷۹..... ۱- ۲- ۱- نظریه بطلان نکاح
- ۸۲..... ۲- ۲- ۲- نظریه انفساخ نکاح
- ۸۳..... ۲- ۳- امکان فسخ نکاح یا طلاق در تغییر جنسیت
- ۸۹..... جمع بندی و نتیجه گیری فصل دوم:

فصل سوم: آثار حقوقی و قانونی تغییر جنسیت در ازدواج

- ۹۳..... ۱- ۳- ۱- اثر تغییر جنسیت بر مسئله مهریه
- ۹۳..... ۱- ۳- ۱- ماهیت مهر
- ۱۰۰..... ۱- ۳- ۲- ماهیت مهر در نکاح دائم

- ۱-۳. ماهیت مهر در نکاح منقطع ۱۰۲
- ۱-۳. تغییر جنسیت و مسئله مهریه زوجه در عقد دائم ۱۰۵
- ۱-۳. ۱-۴. احتمال اول: عدم وجوب پرداخت مهریه مطلقا ۱۰۵
- ۱-۳. ۲-۴. احتمال دوم: وجوب پرداخت مهریه مطلقا ۱۰۶
- ۱-۳. ۳-۴. احتمال سوم: وجوب پرداخت کل مهر در صورت نزدیکی و نصف مهریه در غیر
نزدیکی ۱۰۷
- ۱-۳. ۴-۴. احتمال چهارم: سقوط مهریه در صورت عدم کسب اجازه زوجه از زوج ۱۰۸
- ۱-۳. ۵. تغییر جنسیت و تأثیر آن بر مهریه زوجه در عقد موقت ۱۰۸
- ۱-۳. ۱-۵. تغییر جنسیت زوج (شوهر) در عقد موقت و مسئله مهریه ۱۰۹
- ۱-۳. ۲-۵. تغییر جنسیت زوجه در عقد موقت و مسئله مهریه ۱۰۹
- ۱-۳. ۲. اثر تغییر جنسیت بر نفقه ۱۱۰
- ۱-۳. ۱-۲. تغییر جنسیت و مسئله نفقه زوجه در عقد دائم ۱۱۱
- ۱-۳. ۱-۲. تبدیل مرد به زن: بطلان نکاح و سقوط نفقه ۱۱۱
- ۱-۳. ۲-۱. تبدیل زن به مرد: بطلان ازدواج و سقوط نفقه ۱۱۲
- ۱-۳. ۳-۱. تبدیل مرد به خنثای مشکل: بقای ازدواج و استمرار وجوب نفقه ۱۱۲
- ۱-۳. ۴-۱. تبدیل زن به خنثای مشکل: بقای ازدواج و استمرار وجوب نفقه ۱۱۳
- ۱-۳. ۵-۱. تبدیل مرد به خنثای غیر مشکل ۱۱۳

- ۱۱۳..... ۶-۱-۲-۳. تبدیل زن به خنثای غیر مشکل
- ۱۱۴..... ۷-۱-۲-۳. تبدیل خنثای غیر مشکل (مذکر)
- ۱۱۶..... ۲-۲-۳. تغییر جنسیت و مسئله نفقه در عقد موقت
- ۱۱۷..... ۱-۲-۲-۳. عدم وجوب نفقه در عقد موقت
- ۱۱۷..... ۲-۲-۲-۳. اشتراط نفقه در عقد موقت
- ۱۱۷..... ۳-۳. اثر تغییر جنسیت بر عده
- ۱۱۹..... ۱-۳-۳. تغییر جنسیت زوجه و مسئله عده
- ۱۲۱..... ۲-۳-۳. تغییر جنسیت زوج (شوهر) و مسئله عده
- ۱۲۲..... ۳-۳-۳. تغییر جنسیت زوجه در زمان عده
- ۱۲۳..... ۴-۳-۳. بررسی و تحلیل چند فتوای فقهی در بحث «تغییر جنسیت و عده»
- ۱۲۵..... ۴-۳. تغییر جنسیت و حضانت
- ۱۲۶..... ۱-۴-۳. تغییر جنسیت مادر و مسئله حضانت کودکان
- ۱۲۸..... ۲-۴-۳. تغییر جنسیت پدر و مسئله حضانت کودکان
- ۱۲۹..... ۵-۳. تغییر جنسیت و مسئله ولایت و سرپرستی کودکان
- ۱۳۰..... ۱-۵-۳. تغییر جنسیت مادر و مسئله ولایت و سرپرستی کودکان
- ۱۳۰..... ۱-۱-۵-۳. ثبوت ولایت بر صغار برای عنوان پدر

۱۳۲..... ۳-۵-۱. معنای پدر از نظر شرعی

۱۳۲..... ۳-۵-۲. تغییر جنسیت پدر و مسئله ولایت و سرپرستی کودکان

۱۳۲..... ۳-۵-۲-۱. تغییر جنسیت پدر موجب سقوط ولایت وی است

۱۳۴..... ۳-۵-۲-۲. تغییر جنسیت پدر، تأثیری در ولایت وی ندارد

۱۳۴..... ۳-۶-۱. تغییر جنسیت و ارث

۱۳۵..... ۳-۶-۱. ارث بردن فرد تغییر جنسیت داده از والدین

۱۳۶..... ۳-۶-۲. ارث بردن والدین تغییر جنسیت داده از فرزند

۱۳۶..... ۳-۶-۲-۱. احتمال اول:

۱۳۹..... ۳-۶-۲-۲. احتمال دوم:

۱۴۰..... ۳-۶-۲-۳. احتمال سوم:

۱۴۱..... پرسشنامه شماره ۱:

۱۵۳..... پرسشنامه شماره ۲:

۱۵۹..... جمع بندی و نتیجه گیری فصل سوم:

خاتمه و نتیجه گیری کلی کتاب

۱۶۲..... الف) نتیجه گیری

۱۶۶..... ب) پیشنهادات

۱. ضرورت شناخت ابعاد مختلف تغییر جنسیت ۱۶۶
۲. ضرورت تدوین قوانین مربوط به تغییر جنسیت و مسائل آن ۱۶۶
۳. تشکیل نشست های علمی ویژه ۱۶۷
۴. ضرورت کار میدانی ۱۶۷
- فهرست منابع ۱۶۹
- الف) کتاب های فارسی ۱۶۹
- ج) مقالات ۱۷۲
- ب) کتاب های عربی ۱۷۳
- د) پایان نامه ها ۱۷۶
- ه) سایت ها: ۱۷۶

پیشگفتار

تغییر جنسیت از موضوعاتی است که امروزه اندیشمندان حوزه فقه و حقوق را به تأمل واداشته و آنها را به بررسی ابعاد مختلف و چالش‌های موجود در این قضیه سوق داده است. تغییر جنسیت در اصطلاح، عبارت است از دگرگونی ویژگی‌های فیزیکی و بیولوژیکی یک فرد با استفاده از عمل جراحی و هورمون درمانی، در جهت همانندسازی آن ویژگی‌ها با جنسیت مخالف. در آثار فقهی و حقوقی، احکام و تکالیف دو دسته از افراد مبتلا به اختلال جنسیتی، یعنی اشخاص خنثی و ممسوح به تفصیل بیان شده است، اما با رهیافت‌های جدید دانش روان‌پزشکی، نوع دیگری از اختلال جنسیتی به نام روان دگرجنسی یا ترانجنسیتی^۱ کشف شده که با ویژگی‌های منحصر به فرد، از دو دسته پیش گفته متمایز است. بررسی مسائل جدید همیشه امری رایج در میان فقیهان بوده و پیشرفت‌های سریع و شگرف علم پزشکی موجب بروز مسائل حقوقی شده که در گذشته سابقه نداشته است.

همان‌گونه که می‌دانیم یکی از عوامل مهم در تمتع یا عدم تمتع از برخی حقوق، جنسیت فرد است و با تغییر جنسیت، در برخی از حقوق متعلق به او تغییراتی ایجاد می‌شود. حکم وضعی عقد نکاح فرد تغییر جنسیت یافته، مهم‌ترین مسئله‌ای است که پس از این پدیده به میان می‌آید. تعیین وضعیت عقد نکاح پس از تغییر جنسیت، مورد توجه فقهای معاصر واقع شده است و نوشته‌هایی در این خصوص به بیان و جمع‌آوری نظریات فقها پرداخته‌اند.

با توجه به واقعیت داشتن عمل جراحی تغییر جنسیت در مورد برخی افراد لازم است تکالیف فقهی آنها با توجه به شرایط و وضعیت جدید روشن شود؛ چرا که در سراسر جهان و از جمله

^۱. Transsexual.

ایران، افرادی بخاطر اختلالات جنسی مبادرت به عمل تغییر جنسیت می‌کنند تا از عذاب و رنجی درونی که از طرف خانواده و جامعه بر ایشان وارد می‌شود، رهایی یابند. با توجه به اهمیت موضوع و نقشی که جنسیت و حقوق مترتب بر آن در زندگی اجتماعی بشر دارد و نیز نقشی که تغییر جنسیت در زندگی شخصی و خصوصی فرد ایفا می‌کند، اگر شخص درست و طبق استانداردهای پزشکی به جنس مخالف تغییر جنسیت بدهد، از حالت اضطراب و افسردگی خارج شده و به حالت نشاط و آرامش جنسی بر می‌گردد. بنابراین نقش مهمی که جنسیت در زندگی شخصی و اجتماعی افراد دارد و با توجه به حقوق و احکامی که به هر یک از دو جنسیت مذکر و مونث تعلق می‌گیرد و احکام خاص هر جنس، ضروری است که موضوع تغییر جنسیت که در علم پزشکی موضوعی مسلم است، از لحاظ فقهی و حقوقی نیز مورد بررسی قرار گیرد.

موضوع تغییر جنسیت بصورت کنونی در آثار هیچ یک از فقهای متقدم مورد بحث قرار نگرفته است؛ همین امر موجب گردیده تا این گروه از افراد مورد توجه قرار گرفته و فقهای متأخر آنها را دسته‌بندی کرده، احکام مربوط به هر گروه را مورد بررسی و توجه قرار دهند. اولین فقیهی که در زمان متأخر درباره مباحث فنی تغییر جنسیت فتوا داده‌اند، امام خمینی (ره) در جلد دوم تحریرالوسیله ذیل عنوان مباحث مستحدثه بیان داشته‌اند و بعد از ایشان، شاگردان ایشان طی مقالاتی به بررسی این مسئله پرداخته‌اند.

در همین راستا، پرسش‌های فراوانی در صورت تغییر جنسیت و احکام زوجین پس از آن مطرح می‌شود؛ از جمله اینکه پس از انجام تغییر جنسیت، روابط زوجین در قبال یکدیگر چگونه است؟ آیا ازدواج همچنان پایدار باید باشد یا خود به خود، زن و شوهر از یکدیگر جدا می‌شوند؟ وضعیت زوجین که یکی از آنها یا هر دوی آنها تغییر جنسیت داده‌اند، نسبت به فرزندانشان

چگونه است؟ موضوع مهریه در این موضوع جدید چگونه خواهد بود؟ موضوع ارث در این وضعیت جدید چگونه خواهد بود؟

www.Ketab.ir